

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING OOST EN WEST

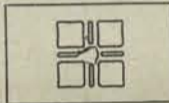
OPGERICHT DOOR KOLONEL G.E.V.L. VAN ZUYLEN,
21 MAART 1900.

„HET KOLONIAAL BELANG IS EEN
ALGEMEEN NEDERLANDSCH BELANG”

Abonnementsprijs per jaar:

Vrij aan huis of franco per post binnenland, bij vooruitbetaling
Voor Oost-Indië en het Buitenland
Afzonderlijke nummers

1.50
4.—
0.05

Per regel
Bij plaatsing van 500 regels
" " " 1000 "

Prijs der Advertentiën:

f 0.15
" 0.12 1/2
" 0.10

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN moeten worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie”, en gezonden aan de Presidente: 7a HEERENGRACHT, DEN HAAG.
□ Voor Administratie en Verandering van Woonplaats wende men zich tot den Heer W. VAN DER ZIJL, 51 Verhulststraat. □
□ Voor Advertentiën tot de Drukkerij „LUCTOR ET EMERGO”, AMALIA VAN SOLMSSTRAAT, Telefoon 4424, beiden DEN HAAG

Het hoofddoel der Vereeniging is:

Het verspreiden van populaire kennis omtrent onze Indië onder gansch het volk en het bevorderen der welvaart in die gewesten, om zodoende en ook door het verleenen van onderlinge hulp, ware belangstelling en liefde te kweeken tusschen Nederland hier en ginds.

Het lidmaatschap bedraagt f 1.50 tot f — 's jaars, (voor Indië en het buitenland minstens f 2.50). *

Zij die f 5.— of meer contribueeren of een gift in ééns schenken van f 100.—, zijn donateur(trice).

Aan alle donateurs en leden wordt kosteloos en franco het Koloniaal Weekblad toegezonden.

*) Zie inteecken-bijlet op bladz. 5.

Inhoud van dit nummer.

Mededeelingen. — Uit de O.-I. Mail. — De „Poetri Hindia”, met illustratie. — Wat de Inlander zegt. — Wat de Chinees vertelt. — Eenige leden der Ind. Ver. in Holland, met portret. — Feuilleton. — West-Indië, met twee gezichten van Paramaribo. — Van Vreemde Koloniën. — Vriendelijke Uitnoodiging. — Tentoonstellingen, met illustraties. — Oost- en West-Indisch Litteratuur overzicht. — Leeszaal. — Officiële Berichten. — Passagierslijst.

MEDEDEELINGEN.

Van het Dag. Bestuur der Vereeniging:

I. Ter leestafel is neergelegd de van den schrijver H. F. Roll, O.-I. ambtenaar met verlof, laatstelijk Directeur der School, ontvangen brochure:

„Is reorganisatie van de school tot opleiding van inlandsche artsen te Weltevreden nogmaals noodig?”

Zie hierover ook onze rubriek „Litt. Overzicht” van verleden week No. 33 en een artikel, voorkomende in het „Vaderland”, Eerste Avondblad B, No. 251.

II. De maandelijksche Vergadering van het Dagelijksch Bestuur der Vereeniging met de Redactie-Commissie van het Koloniaal Weekblad zal plaats hebben Donderdag 14 October 1909, ten 8 1/2 uur n.m., in „Boeatan”, Heulstraat 17, den Haag.

Alle belangstellenden zijn welkom.

III. Hoofdbestuursvergadering op Zaterdag den 30 October 1909, ten 2 1/2 ure namiddags, in het lokaal der Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17, te 's-Gravenhage.

(Ingevolge al. 1 art. 7 van het Huishoudelijk Reglement).

Agenda:

a. Ingekomen schrijven van Curaçao;
b. Mededeelingen betreffende informatiebureau, verspreiding van geschriftjes, aangaande betrekkingen in Indië, subsidieering van tentoonstellingen, enz., hulp bij voorgekomen rampen, vertegenwoordiging in Indië.

c. Verhooging van toelage voor Redactie van het Koloniaal Weekblad;

d. Goedkeuring, dat de penningmeester bij beschikking van het D. B. van 26 Juli 1909 sub 4

gemaakt is met laatstbedeelde verhooging rekening te houden te beginnen met het 2e halfjaar 1909; iem ten opzichte van de verhooging der toelage van den secretaris en penningmeester.

e. Voorstellen betreffende de uitgifte van het Kol. Weekblad; eventuele verandering van drukker;

f. Herziening van art. 13 der Statuten wat betreft de bijdrage der afdelingen aan de kas van het Hoofdbestuur (zie Kol. Weekblad No. 37).

Hetgeen verder ter tafel zal worden gebracht.

E. VAN ASSEN, Secr.

Ten kantore Heulstraat 17 zijn alsnog verkrijgbaar:

a. Een boekje over: „Onze Oost, voor hen die er niet geweest zijn”, door J. H. en H. B.

Prijs 1 ex. à f 0.10.

Prijs 50 ex. à f 2.80 en voor departementen en leden der Maatschappij tot Nut van het Algemeen 50 ex. à f 2.20, plus f 0.25 frankeerkosten.

b. Onze Oost II. Iets over den inlander en zijn zieleleven, door den heer T. J. Bezemer.

Prijs 1 ex. à f 0.05.

Prijs 50 ex. à f 2.— en voor departementen en leden der Maatschappij tot Nut van het Algemeen 50 ex. à f 1.55, plus f 0.25 frankeerkosten.

2e opgave der ingekomen giften, ten behoeve van de noodlijdenden te Kaliwoengoe en Loemadjang t/m den 25 September 1909.

Saldo vorige opgave f 256.50.

18 Sept. Jhr. F. H. v. B., 's-Gravenhage, f 2.50.

18 " N. N., idem, f 3.—

18 " N. N., idem, f 1.—

18 " N. N., idem, f 20.—

18 " Mr. W. G. B., Katwijk a. Zee, f 5.—

f 2.50 v/d brand, f 2.50 v/d overstr.)

18 " P. M. S., 's-Gravenhage, f 10.—

19 " Mr. C. de Rs, idem, f 5.—

19 " L. G. v. St., idem, f 10.—

19 " W. J. M. B., idem, f 2.50.

19 " G. B. J. v. H., 's-Hertogenb., f 6.—

19 " E. G. D., Dordrecht, f 2.50.

19 " F. S., Woudrichem, f 0.50.

20 " Dr. J. A. N. P., 's-Gravenhage, f 5.—

(uitsluitend v/d overstr.)

20 " H. R. du M., Amsterdam, f 5.—

20 " Dr. K. W. v. G., Baarn, f 10.—

20 " J. G. R., Breda, f 3.— (uitsluitend v/d brand).

20 " J. G. R., Breda, f 3.— (uitsluitend v/d overstroming).

20 " K. S., Amsterdam, f 1.—

20 " G. H., Nijmegen, f 2.—

20 " N. N., idem, f 1.—

20 " W. R., 's-Gravenhage, f 60.—

21 " B. L. R., Utrecht, f 2.50 (uitsluitend v/d overstr.)

21 " v. H., Utrecht, f 10.%

21 " K. v. B., 's-Gravenhage, f 10.—

21 " Mevr. P. geb. B., Apeldoorn, f 5.—

(f 2.50 v/d brand, f 2.50 v/d overstr.)

21 " Mr. C. Th. v. D., 's-Gravenh., f 100,

f 50 idem, f 50 idem.

22 " H. P., Nijmegen, f 1.50.

22 " G. G., Voorburg, f 10.—

23 " R. M. G., 's-Gravenhage, f 2.50.

24 " C. J. Br., Delft, f 2.50 (v/d overstroming).

24 " v. P., Vlissingen, f 6.25.

27 " N. N., 's-Gravenhage, f 1.—

27 " W. L., idem, f 0.50.

Totaal f 566.25.

Voor de opgave,
(w. g.) A. A. C. HARTING, Penningm.

Uit de O.-I. Mail.

De ramp te Loemadjang.

Na de treurige berichten omtrent de hevige brand, die te Kaliwoengoe woedde, door ons overgenomen in onze beide vorige nummers, brengt de mail ons thans de bijzonderheden van de ramp, die de landen zoowel op de naar de Westzijde (Malang) als de Oostzijde (Loemadjang) gekeerde hellingen van den Smeroe heeft geteisterd, tot dusverre hier alleen bekend uit een kort regeeringstelegram.

Naar de Java bode van 2 Sept. j.l. mededeelt heeft men niet, gelijk het gerucht eerst ging, met een vulkanische uitbarsting van den Smeroe te doen.

Ook zijn de aardbevingen en overstroming niet veroorzaakt door vallende zware regens, maar door een z.g. lahars. Een lahars ontstaat, aldus het Soer. Hdbld., indien langen tijd veel regen gevallen is op den top van den berg. Het afspoelende water maakt het zand los en voert dit mee. Daardoor ontstaat een dikke modderstroom, die alles in zijn vaart medesleurt en zich, indien hij op zijn weg een vernauwing ontmoet, een doortocht baant in de vlakte.

Bovenop den Smeroe moeten zich zulke lahars gevormd hebben, waarvan water en modder, naar beide zijden van den berg afstroomend, eerst gewone banjers hebben gevormd, om daarna, ver buiten de oevers der rivieren om, alles met modder te overdekken, terwijl, op plaatsen de losrakende grond aardbevingen veroorzaakte.

Den 28sten Augustus — dit weet het Batav. Nieuwsblad te vertellen — heeft Loemadjang reeds een kleine waarschuwing gehad, doch eerst Zondag (den 30en) kwam de groote vloed, die een deel van de plaats verwoestte.

De schade, door de ramp aangericht, moet bijzonder groot zijn. Niet enkel doordat de hoofdplaats Loemadjang met andere dorpen in den omtrek en de spoorlijn met de daarbij behorende kunstwerken, zooveel geleden hebben, maar ook doordien in de geteisterde afdelingen tal van cultuurondernemingen zijn gevestigd, die, althans ten deele, door aardbevingen en bandjers verwoest zijn. Tal van koffie-tuinen omgeven den berg als een gordel.

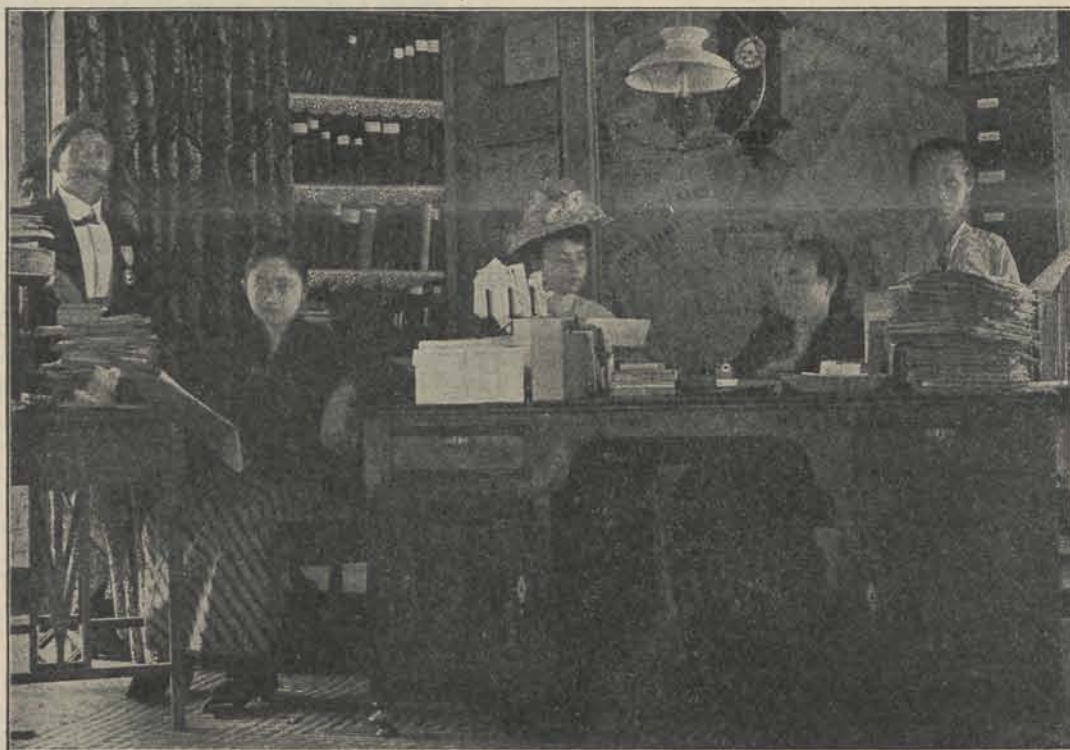
Het Soer. Hdbld. deelt mede, dat het aantal doden en vermisten meer dan 700 bedraagt, allen inlanders en Chinezen.

De „Poetri Hindia”.

Deze naam, die van het eerste en eenige tijdschrift voor Inlandsche vrouwen in Nederl.-Indië, is aan alle lezers van Het Koloniaal Weekblad welbekend. Reeds toen, nu anderhalf jaar geleden de uitgave aangekondigd werd, hebben wij het bericht met blijdschap in onze kolommen overgenomen, verheugd als wij waren over dit nieuwe teken van zich meer en meer openbarende behoefte aan ontwikkeling en samenwerking ook onder de inlandsche vrouwen; en met verlangen zagen wij het eerste nummer van het blad tegemoet.

Wel werd de stoot tot de oprichting gegeven door twee energieke mannen, R. T. A. Tirtokoesomo, den regent van Karang Anjar, en R. M. Tirtoadhisoerjo, den hoofdredacteur van de Medan Prijaji te Buitenzorg, maar het leeuwendeel der redactie is toch aan vrouwen toevertrouwd zoals uit onderstaand lijstje, dat thans aan het hoofd van het blad prijkt, blijken kan:

REDACTIE-BUREAU DER „POETRI HINDIA.”

1

2

3

4

5

HOOFDREDACTRICES:

Laura E. Staal, T. Sereal Bogor (Verantwoordelijk, R. A. Hendraningrat, Teloeknaga Tangerang; R. A. S. Tirtokoesomo, Karang Anjar; R. A. Djosoepoetro, Mr. Cornelis; Raden Adjeng Fatimah, Gymnasiaste Mr. Cornelis; Raden Ajoë Tirtoadhisoerjo, T. Sereal Buitenzorg; S. N. N. Salim, Part. Onw. K. Gedang Fort de Kock; Raden Ajoë Mangkoedimedjo, Djokjakarta.

REDACTRICES:

Mas Loro Hasiah Rogoatmodjo, Kweekelinge K. A.; Raden Sitna Mariana, Serdang, Tjilegon; Raden Aroem, Buitenzorg; R. A. Soedarni, Solo (bagian muziek); Raden Ajoë Soetanandika, Tjamis; Raden Ajoë Pringgwinoto, Rembang; Raden Ajoë Tirtodiwinoto, Ponorgo; Raden Ajoë Arsad, Batavia; Princes Fatima, Batjan.

Met groote belangstelling nemen wij nu elke veertien dagen kennis van hetgeen „De Indische Prinses” schrijft. De inhoud van het blad neemt zowel in verscheidenheid als in degelijkheid van gehalte gestadig toe, als een kind, dat gedijt onder koesterende vrouwenzorg. Van tijd tot tijd deelen wij onzen lezers het een en ander er uit mee, maar onze ruimte laat voorloopig niet toe dit dikwijls en uitvoerig te doen; wij hopen echter, dat deze enkele aanhalingen toch bij menig een de lust zal doen ontstaan om zich op dit tijdschrift te abonneren, dat maar f 5 per jaar kost.

Bij het verschijnen van het eerste nummer van den 2den jaargang dd. 15 Januari 1909, schreef ook de Nieuwe Courant terecht o.m.:

„Gestoken in een netten omslag, gedrukt met een duidelijke letter op goed papier, maakt het blad een prettigen indruk, en zonder overdrijving mogen wij gerust verklaren, dat de Poetri Hindia haar naam eer aandoet.

Zij wordt gelezen van Sabang tot Merauké. Zij heeft haar lezeressen niet alleen op Java en Madoera, Sumatra, Borneo, Celebes en de Molukken, maar zelfs in het sultanaat Djohor en de andere Maleische staten op het schiereiland Malakka.

Het tijdschrift kan beschouwd worden als het or-

gaan van de „Kaoem moeda istri”, het vrouwelijk deel van Jong-Indië.

Onder de abonnees vinden wij vermeld de echtgenooten van een 45-tal regenten, verder de gemalinnen van den Panembahan (vorst) van Mampawa, der Sultans van Sambas, Riouw, Asahan, Serdang, Koetei, Ternate, Batjan, Bima. De inhoud bevat verlerlei zeer nuttige wenken voor de inlandsche vrouw.

Het moet daarom bevreemding wekken, dat een verzoek, door de redactie destijds gedaan aan den directeur van Onderwijs, Eeredienst en Nijverheid, om de Poetri Hindia aan de bibliotheken der inlandsche scholen van gouvernementswege te verstrekken, niet alleen niet ingewilligd werd, maar zelfs de eer van een antwoord niet waardig werd gekeurd.

De redactie stelt zich voor het tijdschrift later te illustreeren. Wij hopen, dat dit plan spoedig verwezenlijkt worde, en dat de adviseurs van het Indische onderwijsdepartement dan het hoofd er van zullen adviseeren: om het Maleische damesblad den sleun der Regeering niet langer te onthouden, hoewel wij

insigne in den vorm van een gouden ster op de borst.

2. Raden Ajoë Tirtoadhisoerjo (Siti Habibab), diens echtgenoot.

3. Mevrouw Elemensdorp, geb. Staal.

4. Nji Raden Aroem, echtgenoot van den Inl. onderwijzer M. Ismail, en zelve onderwijzeres aan de particuliere Inl. meisjesschool te Buitenzorg.

5. Dochter dezer laatste, en leerlinge der Europeesche meisjesschool te Buitenzorg, die zoo handig en ervaren is om de lezeressen der Poetri Hindia te helpen aan knippatronen voor allerlei kleedingstukken.

Het is jammer, dat wij, al is 't dan ook maar langs den weg der fotografie, thans niet met meerdere der redactieleden en lezeressen kunnen kennismaken. Onze Koningin Wilhelmina is in dit opzicht gelukkiger, daar als vreugdeblijk ter eere van de geboorte van prinses Julia H.M. een album zal worden aangeboden met aller portretten.

Wij hopen echter langzamerhand ook door het wederzijds lezen van ons orgaan, door het ruilen van pennevruchten, zoo mogelijk ook met bijbehorende cliché's, alsmede door particuliere briefwisseling, elkander te leeren kennen, een hechten band van genegenheid onderling te vormen.

Zeer begrijpelijk is voor ons de opvatting der Poetri Hindia, dat, waar de mannelijke inlandsche jeugd in den laatsten tijd, zowel geestelijk als zedelijk, meer ontwikkeld wordt, het inlandsche meisje daarbij niet achter mag blijven staan. De goed ontwikkelde man toch zal zich tot echtgenoot wenschen een vrouw van ongeveer gelijke ontwikkeling, ook als opvoedster der kinderen. Ditzelfde wordt immers ook onder ons, Europeanen, gevoeld.

En zoo zullen zich steeds meerdere punten voordoen, waarin wij, niettegenstaande het verschil in volksaard en andere toestanden, het toch volkomen met elkander eens kunnen zijn; punten, waarover wij gaarne van gedachten zullen wisselen, de een den ander leerend en voorthelpend.

Onderstaand plaatje van „Wim en zijn Papoea-vriendje”, dat ons welwillend door Eigen Haard in bruikleen werd afgestaan, trof ons onlangs bijzonder als het beeld van vertrouwende liefde tusschen het bruine en het blanke ras. Aan Wim's rechterzijde zou ook nog een Indo-Chineesje, vriendschappelijk leunend en steunend kunnen staan, met wien hij even goede maatjes zou zijn.

Wim en zijn vriendje te Mokmer.

Laat ons tot de kinderkens gaan om wijs te worden.

WAT DE CHINEES VERTELT.

Jaren lang hadden wij, chineezzen, in Ned.-Indië geen scholen voor onze kinderen, zegt de Tjong Hoa Wi Sien Po. Eerst door de bemoeienis onzer vereeniging Tjong Hoa Hwe Koan zijn ze tot stand gebracht. Dit wekte de onrust en achterdocht van het Gouvernement op en onverwacht besloot het veertig hollandsch-chineesche scholen, verspreid over geheel Ned.-Indië, op te richten. Deze nu zullen niet alleen nuttig voor ons, chineezzen, maar ook voor het Gouvernement zijn, dat bij het in het leven roepen van deze onderwijsinrichtingen zeker zal hebben gedacht: „de kennis van de nederlandsche taal zal liefde voor Nederland aankweeken!”

Deze hollandsch-chineesche scholen zijn, zegt men, een uitwerking van liefde jegens het chineesche ras. Maar is dit wel oprechte liefde? vraagt schrijver. Rijst bij de chineezzen niet het vermoeden op dat ze zijn aangewezen om tegen de hak tong's, — de zuiver-chineesche scholen, — te concurreeren? Dat deze vraag bij hen opkomt, kan de Ned.-Indische

overtuigd zijn, dat ook zonder dien steun de toekomst der Poetri Hindia verzekerd is.”

En naar wij durven verwachten, zullen ook de leden van „Oost en West”, vooral de vrouwelijke, gaarne het hare tot den bloei van dit nuttige tijdschrift willen bijdragen.

Dat ons weekblad ditmaal voor het eerst geïllustreerd uitkomt, hebben wij eigenlijk aan de Poetri Hindia te danken.

De redactie, met wie wij in geregelde, vriendschappelijke correspondentie staan, zond ons onlangs dit kiekje van haar bureau, met verzoek het met een toelichtend woordje op te willen nemen en haar dan een 400-tal exemplaren van ons blad te zenden bestemd voor de Hollandsch-verstaande lezeressen der Poetri Hindia, in de hoop, dat het een aansporing voor velen harer zal zijn om ook als lid onzer vereeniging toe te treden.

Mevrouw L. E. Staal schrijft ons 14 Juni j.l. dat zij bezig was verschillende deelen van Java te bereizen, ook om de ontwikkelde Inl. vrouwen en meisjes tot dit lidmaatschap aan te moedigen. Zij was hierin reeds hier en daar geslaagd en zou ons later het volledige resultaat mededeelen. Hiernaar zien wij natuurlijk zeer verlangend uit. Doch laat ons intusschen haar goede voorbeeld volgen en zooveel mogelijk trachten abonnees te winnen voor de Poetri Hindia!

Zou onze wederkerige aansluiting niet een zeer wenscht bewijs van onderlinge waardeering en genegenheid zijn? Onder de dames-leden van „Oost en West” zijn er zeker meer dan 400, die Maleisch kunnen lezen; maar buitendien geeft de Poetri Hindia nu en dan een Hollandsch artikeltje en interessante illustraties; in het laatste nummer b.v. van een paar mooie, oude batikpatronen uit Djocdja. meer dan genoeg dus om aller belangstelling op te wekken.

Op het hierboven afgebeeld redactie-bureau, Tanah Seral te Buitenzorg, zal de toetreding van iedere nieuwe abonnee uit Nederland met innige vreugde worden begroet. Wij zien in dat vertrek bijeen:

1. R. M. Tirtoadhisoerjo, met zijn pers-

Regering hun niet ten kwade duiden. Honderden jaren hebben zij immers in Indië gewoond, zonder dat de regering iets voor hen gedaan heeft in zake onderwijs. Nu de chineez zelf als het ware beginnen te ontwaken, gaat ook zij pas aan hen denken.

Wanneer wij, Indo-chineez, de overtuiging hebben, dat wij door het Ned. Gouvernement beschermd zullen worden, zullen wij ons stamland, onzen eigen vorst vergeten. De Regering wete daarom, dat, nu zij eenmaal een bewijs van liefde heeft gegeven, zij daarmee moet voortgaan, opdat zij aan de chineez toone, dat die liefde oprecht gemeend is.

Dat het Gouvernement niet uitsluitend denke aan de inning van de door het chineesche volk op te brengen belastingen, welke jaarlijks eenige miljoenen opbrengen, roept zij, maar ook aan het welzijn van ongeveer één miljoen onderdanen. In de aller-eerste plaats schaffe men het passensstelsel en de verplichting van het wonen in wijken af!

Ten aanzien van de chineesche officieren, gaat zij voort, heeft de Regering reeds een bepaling gemaakt waarbij hun het forum privilegiatum is toegekend. De wapenen der inlandsche politie kunnen hen nu niet meer treffen; de macht der inlandsche hoofden strekt zich niet tot hen uit. Deze regeling werd gemaakt, toen men zag, dat het ambt van chineesch officier, dat geen geldelijk voordeel oplevert, den titularis slechts moeite veroorzaakt, niet meer gewild was. Het was dus een tegemoetkoming voor de chineesche officieren.

Om weer op de hollandsch-chineesche scholen terug te komen, vervolgt schrijver, in Juli werd de school te Menado geopend met 180 leerlingen. Dit feit heeft onder de chineez in de Minahassa veel vreugde teweeggebracht. Van heinde en verre, zelfs van de Sangir-eilanden, hebben ouders hunne zonen naar Menado begeleid, om hen op deze school te doen. Lieden, geboortig uit deze plaats, die in jaren daar niet meer geweest waren, kwamen bij gelegenheid dier opening er weder om hun kroost te brengen. Alle huizen herbergden tal van gasten, familieleden der bewoners. Als men in hunne harten lezen kon, zou men kunnen zien, hoe groot hunne vreugde was.

Schrijver betreurt alléén, dat men op die school

slechts onderricht krijgt in de nederlandsche taal, dat er geen engelsch, fransch en duitsch geleerd wordt. De chineez, verklaart hij, zijn bij uitstek een handeldrijvend volk. Hunne correspondentie met Europa geschiedt voornamelijk in het engelsch.

Wanneer later de leerlingen, die school doorloopen hebbende, voor zichzelf geen handel gaan uitoefenen, moeten zij wellicht in een groot handelshuis als boekhouder of verkooper in dienst treden. Men zal hun dan natuurlijk minder salaris geven dan iemand, die ook nog andere europeesche talen kent.

De ouders van de knapen, die de hollandsch-chineesche school bezoeken, zullen goed doen met er over na te denken, wat deze later zullen moeten worden, zegt schrijver. De gegoeden kunnen hunne zonen een verdere opvoeding geven, waardoor het hun gemakkelijk zal vallen een middel van bestaan te krijgen, of hun het noodige werkkapitaal verstrekken voor een eigen zaak. Maar de minvermogenden? Deze zullen zich moeielijk verder kunnen ontwikkelen en hunne ouders bezitten de middelen niet, om hen een zaak te helpen oprichten. Zg. grof werk bij een ambacht zullen zij niet kunnen verrichten. Het is daarom noodig, dat zij van jongs af aan wat anders er bij leeren, een handwerk, dat hun later den kost zal geven. Natuurlijk streelt het den trots der ouders, dat hunne zonen nederlandsch kennen, in een jas en broek naar europeesche mode gekleed gaan, schoenen en zwarte kousen dragen. Maar vergeet niet, dat dergelijke jongelieden dan dikwijls de voorkeur geven aan pret maken, aan pierewaaien boven behoorlijk werken. Daarom, waarschuwt hij zijne rasgenooten, gewenne men de jeugd reeds vroeg aan handenarbeid.

De 180 leerlingen van Menado zullen voor een deel in de handelshuizen een werkkring zoeken, een ander deel zal zelf een handél trachten uit te oefenen. Door de slapté in den handel zullen deze laatsten echter met veel moeijikheden te kampen hebben. Hunne woonplaats verlaten om elders een werkkring te zoeken? Over het algemeen zal een leerling van een hollandsch-chineesche school niet licht een goed bezoldigde betrekking krijgen. Vergeet daarbij niet, dat over Ned.-Indië 40 dergelijke scholen zullen verrijzen! merkt schrijver tenslotte terecht op.

Eenige leden der Indische Vereeniging in Holland.

8 9 10 11 12 13 14 15 16

1 2 3 4 5 6 7

Nu wij toch eenmaal aan het verluchten gingen van ons weekblad, zijn wij van zelf aan het zoeken gegaan naar meerdere afbeeldingen, die onzen lezers belang zouden kunnen inboezemen. Wij waren toen zoo gelukkig den uitgever der *Ban d e r a W o l a n d a* bereid te vinden er ons een paar ter leen te geven. Zoo kunt U thans ook kennis maken met eenige leden der „Indische Vereeniging”, den bond van hier te lande studeerende Inlandsche jongelieden, waarover wij enkele maanden geleden bij de oprichting reeds het een en ander mededeelden. Mogen wij de hier gefotografeerden even aan u voorstellen:

1. R. M. Noto Kworo, neef van het Hoofd van het Pakoe Alamsche huis te Djocdjakarta, med. student, 2. R. M. Ambia Soedibjo, zoon van den regent van Koeto-Ardjo, student aan de Techn. Hogeschool te Delft, 3. R. M. Soemitro (Secr. Ind. Ver.), zoon van den regent van Bandjar Negara, Indol. stud., 4. R. Soetan Casajangan Sp. (Pres. Ind. Ver.) Batt. ond., 5. Ph. Laoh (Penningm.), 6. R. Hoesein Djajadiningrat, broeder van den regent van Serang, stud.

Let., 7. R. M. Notodiningrat, gelijk 12. R. M. Gondomnoto en 13. R. A. Notoesoeroto, broeders van 1. Jur. stud., 8. R. M. P. Sosrokartono, zoon van den vroegeren regent van Japara, die nu bezig is aan zijne desertatie in de Lett., 9. R. M. Soerjowinoto, zoon van den regent van Keboemen, stud. voor Civ. Ing., 10. R. Tuinbelaka, arts, 11. St. Mahmoed Latig, 14. Amoeroellah, mederedacteur van de *Ban d e r a W o l a n d a*, 15. F. H. Lumentut, 16. H. J. D. Apituley, beiden arts.

Wij hopen echter, dat het niet bij deze korte voorstelling zal blijven, integendeel, dat menigeen onzer lezers, die daartoe in de gelegenheid mocht zijn, nader kennis met dezen en genen zal willen maken, door hen als vrienden in den huiselijken kring te ontvangen. Voor deze jonge mannen, zoo ver van eigen land en bloedverwanten verwijderd, kan ook Hollandsche belangstellende hartelijkheid iets verwarmends en versterkends hebben en ons zal dit vriendschappelijk verkeer zeker nader brengen tot Indië.

Th. A. A. SIMONIS
 34 GROENMARKT — OVER DE — PRINSESTRAAT.
 TELEFOON No. 2535 □ DEN HAAG

Specialiteit in BEDDEN.
 — GROOTE KEUZE —
 van af het beste tot het eenvoudigste.
 MAGAZIJNEN GESLOTEN VAN half een TOT twee UUR.

Dansinstituut
W. M. WEIJNE
 Koningin Emmakade 73/74
 TELEFOON 3348

□ 1e KLAS INRICHTING □

Ruime danszaal, kleedkamer en ontvangsalon ELECTRISCH VERLICHT □

Aanvang der lessen 15 October
 Inschrijving van af 15 September, dagelijks van 2-5 en van 7-9 uur, behalve Zondags

PROSPECTUS WORDT OP AANVRAGE GAARNE TOEGEZONDEN

EXTRA!!
Eiken Salonomielement
 in 4 verschillende modellen.
 Soliede Grondstoffen. Prima Bewerking.

4 Stoelen
2 Crapauds } f 69.—
1 Canapé

(Kleur naar verkiezing.)
J. SMIT, Waldeck Pymontkade,
 hoek Veenkade.

The Berlitz School,
 welbekend bij allen die met verlof in Nederland vertoeven.
 Noordeinde 58a. - Telef. 2234.

TALLEN Duitsch - Engelsch - Fransch, Italiaansch - Spaansch - Russisch - Hollandsch, enz, enz. -
 door leeraren, uit de desbetreffende landen, die eene zuivere uitspraak, vrij van dialect, bezitten.
 Conversatie - Vertalingen - Literatuur.

WAT DE INLANDER ZEGT.

De solosche hofcourant Bromartani vertelt op welke wijze de versierselen der ridderorde Gimsoesjanglijongposing (de dubbele draak) van China aan den Soesoehoenan van Soerakarta zijn uitgereikt. Die versierselen, bestaande uit een plaque, die op de borst bevestigd wordt, en een ordeteeken, hangende aan een paarsch lint, hetwelk de geridderde en écharpe draagt, werden door den commandant van de lijfwachten-dragons uit het residentiehuis naar den kraton gebracht en zonder eenig ceremonieel aan den inlandschen vorst overhandigd.

De Bromartani hecht nog al waarde aan deze onderscheiding. Wanneer de Soesoehoenan in China mocht komen, zegt zij, zou hij met bijzondere eerbewijzen overladen worden. Een chinees, hem ziende aankomen, zou reeds op een afstand van honderd schreden zijn hoofd ter aarde moeten buigen en zoolang in die houding blijven tot hij voorbijgegaan zou zijn. Zoo vermaard is de naam van onzen Vorst, roept het blad uit, dat voorname vreemde vorsten bijzonder gesteld zijn op zijne vriendschap en hem met ordeteekenen overladen!

Nu, bijzonder hoog is die onderscheiding van China's Keizer niet geweest. De tweede klasse, tweede graad van den dubbelen draak wordt namelijk verleend aan minister-residenten en chargés d'affaires van vreemde staten, zoomede aan de inspecteurs-generaal der douane (welke betrekking in China gewoonlijk door niet-chineezen bekleed wordt*).

De menschen moet eten, zegt de Pantjaran Warta, om te leven, en daarom moet hij werken om geld te verdienen. Geld verzoet dan ook voor velen den arbeid. De arbeider moet evenwel een loon ontvangen, evenredig aan zijn werk. Wanneer het loon van een arbeider, die zijn plicht naar behooren doet, verlaagd wordt, zal men dikwijls zien gebeuren dat hij onverschillig voor zijn werk en zelfs lui wordt. Waarom zou ik even hard werken als vroeger? zoo redeneert dan die werkmans.

Om der wille van het geld zijn de nederlanders naar Indië gekomen. In den aanvang verdienen zij geld door hunne handelswaren tegen onze inlandsche producten te ruilen, doch later werden de specerijen direct ingekocht.

Menschen, die geld schuldig zijn en dit niet kunnen teruggeven, gaan hier onder gebukt. Zij, die geld willen leenen, moeten zich wel eens voor een geldschietvernederen. Zij daarentegen, die veel geld bezitten, kennen geen financiële zorgen, het geld geeft hun macht en vrijheid van handelen. Er zijn echter helaas ook individuen, die geld bezitten, en er roekeloos mede omspringen. Daarom is het zeer goed, vindt schrijver, dat tegenwoordig op de scholen door de onderwijzers aan de leerlingen de raad wordt gegeven om te sparen. Wanneer men in zijne jeugd reeds begint te sparen, zal men op lateren leeftijd spaarzaam zijn.

Wat moet mijn zoon worden? vraagt Samaroepa (= gelijksoortig) in de Bintang Soerabaja. Om deze vraag goed te kunnen beantwoorden, zegt hij, moet men eerst den aard en de bevattelijkheid van het kind nagaan. Is het gewillig, heeft het een meegaand karakter, is het nog al moeielijk van begrip

of van middelmatige geestesontwikkeling, dan zendt men het kind naar de opvoedingsschool, om laer priajati (inlandsch ambtenaar) te worden. Voor priajati moet men den volgzamen aard van een buffel hebben, die zich door een kind laat leiden. De priajati moet liefst geen eigen wil en geen eigene denkbeelden hebben, opdat hij niet in botsing komt met zijne superieuren en daardoor zijne bevordering benadeele. Een eigen wil is zeker iets goeds, zelfs een der heerlijkste rechten van den mensch, maar dit wordt in Ned.-Indië slechts aan europeesche ambtenaren toegekend, hun javaanschen amptgenoot wordt het bezit daarvan als een doodzonde aangerekend. De noogergeplaatsten vinden het ook alles behalve aangenaam, wanneer hunne ondergeschikten niet op alles ja en amen zeggen en zich niet steeds gedwee naar hun wil gedragen.

Een regent, die gisteren nog maar assistentwedono was, voelt als met één slag, dat hij veel bekwaamer is dan zijn patih, die reeds tientallen van jaren in 's Lands dienst is, en een patih, die alkomstig is van de kwartjesschool (de gewone inlandsche lagere school, waar men betalende leerlingen van een kwartje schoolgeld aantreft), acht zich niet gercepen om te luisteren naar de meeningen van een meer ontwikkeld onderdistrictshoofd. Niemand wil zijne onkunde bekennen, want zij schamen er zich voor. Het is daarom maar beter, dat de lagergeplaatsten zich tegenover hunne meerderen steeds dom houden, vindt schrijver.

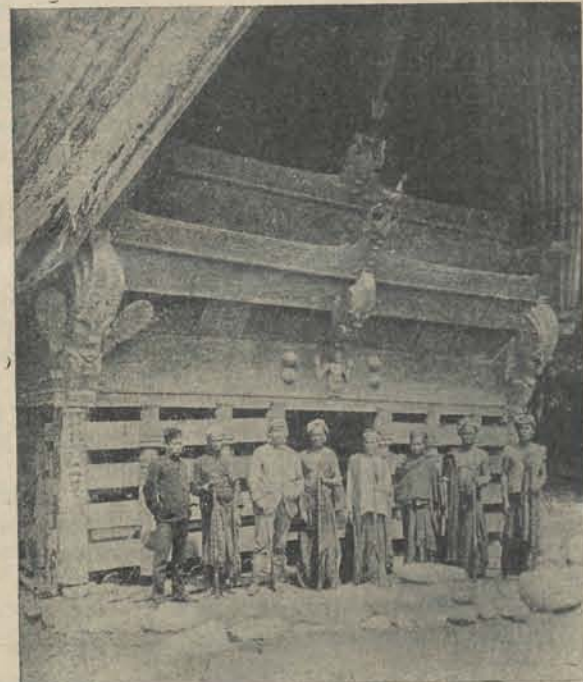
Juist de dommen, de botterikken, vervolgt hij, zijn voor den priajati stand bijzonder geschikt, want de knappe bollen hebben te veel gevoel van eigenwaarde en zouden zich laten gelden tegenover wien ook, die in vernuft en ontwikkeling hun mindere is. Hetzij deze een blanke, bruine of gele huidskleur heeft. Hoe zou het gaan, vraagt hij, wanneer een priajati zich tegenover den aspirant-controleur of den assistent-resident durft laten gelden? Hoe, wanneer een domme patih of wedono staat tegenover een mantri of assistent-wedono, die hunne stompzinnigheid doorziet? Er komt dan immers wis en zeker botsing!

Schrijver heeft het beleefd, dat iemand met gewone hersens een zeer vlugge promotie gemaakt heeft, terwijl werkelijk knappe bollen in de lagere rangen bleven hokken, als een schip, dat niet meer door den wind werd voortgestuwd, — en dit alleen, omdat zij zich niet mochten verheugen in de gunst hunner superieuren en te boek stonden als brutaal en geen discipline kennend!

Heeft uw zoon een scherp verstand, vervolgt schrijver, en durft hij zijn medemens van aangezicht tot aangezicht zien, laat hem dan geen ambtenaar worden, leid hem liever op tot ambachtsman, want in ieder vak komt zijn scherp verstand hem goed te pas en zal het hem vooruitbragen. Een handwerksman komt nooit vooruit, als hij zoo langzaam gaat als een mier, geen initiatief heeft en slechts den ouden sleur volgt. Ga maar na, welke vorderingen men elders in de houtbewerking, in het fabriekswezen, in den scheepsbouw enz. enz. gemaakt heeft! Zou die vooruitgang ooit zijn verkregen door menschen, die niet meer kundigheden bezitten, dan een assistent-wedono, afkomstig van de hoofdschool, en die ook nooit de minste moeite doen om

die kennis te vermeerderen? Iemand, die een handwerk uitoefent, zal met zijn tijd mee moeten gaan, zijn vooruitgang is immers geheel afhankelijk van zijne verstandelijke ontwikkeling. Een ambachtsman blijft ook altijd bruikbaar; een opzichter of machinist kan nog werk verrichten, ook al is hij gepensionneerd of uit zijn oorspronkelijke betrekking ontslagen. Wat moet echter een gepensionneerde priajati beginnen? Hij zou nog bijv. te gebruiken zijn als mandoer of particulier schrijver op f 100 's maands salaris.

De betrekking van inlandsch arts is ook een edel beroep, dat men tot aan zijn dood kan beoefenen. Een inlandsch officier is echter eveneens als een priajati; zoodra zijn diensttijd afloopt, is hij tot niets meer in staat. Schrijver roemt zeer den handwerksstand, want die bevordert in hooge mate de welvaart van het land. Maar wordt door den stand van priajati of officier de welvaart erg bevorderd? vraagt hij ten slotte.

Een Tobaasch huis (Batakland).

BRENDEL & Zonen

Wijnhandel Likeurstokerij

Zoutmanstr. 63 ☐☐ Prinsestraat 114
- TELEFOON 4905 - ☐☐ - TELEFOON 5448 -

Vraagt uitvoerige prijscurant.

Scherp concurrerende prijzen. - 5 % dividend.

FEUILLETON.

MOEDERLIEFDE. *)

(Uit het Deensch.)

Onlangs overleed te Asaa een professor, van wien men een korte, roerende geschiedenis verhaalt.

Op des professors schrijfbureau stond, op een zeer bepaalde plaats, altijd eene oude, versleten vingerhoed. Niemand wist, waarom die vingerhoed in zoo'n hooge eere werd gehouden, dan de professor zelf. Zijne bedienden zeiden, dat er wel een schroef in zijn hoofd los moest zijn, want niemand hunner mocht dien vingerhoed ooit aanraken of verplaatsen en gebeurde dat soms eens, zoodat het zoozeer geachte voorwerp niet precies op z'n plaats stond, dan kon de professor zeer boos worden.

Deze geleerde man had bijna de geheele wereld doorreisd en eene groote verzameling van kunstschatten in zijn bezit, maar deze vingerhoed was hem het dierbaarste van alles, vandaar ook dat het praatje „van een schroef los" algemeen werd geloofd, hoeveel achting men hem anders ook toedroeg.

Op zekeren dag kreeg hij bezoek van nu wijlen Koning Christiaan IX, met vele andere grooten van Z.M.'s hof.

Onder 's Konings gevolg was ook een jonge luitenant. Deze merkte dien ouden vingerhoed op, boven des professors schrijfbureau, en vroeg — wel wat neuswijs — wat voor bijzonders daar toch wel aan was, dat die vingerhoed op zulk een in 't oog vallende plaats stond, en, naar 't schein, zoo hoog in eere werd gehouden. „Dien moogt u niet aanraken", zei de professor ietwat driftig, „dat is mijn grootste schat" en daarna zich tot koning Christiaan keerende, zeide hij: „Als deze vingerhoed kon spreken, zou hij ons eene treffende geschiedenis van zelfopofferende moederliefde vertellen."

De koning, door dit gezegde nieuwsgierig gemaakt, verzocht den ouden professor die geschiedenis hem te willen mededeelen.

Op dit verzoek vertelde de professor het volgende: „Een arme dorpschoolmeester stierf aan tuberculose in de kracht van zijn leven, nalatende een vrouw met een groot aantal kinderen. Bij zijn leven reeds was veelal schraalhans keukenmeester geweest, want zijn inkomen was niet te ruim, en daar er vele monden waren, die om brood vroegen, spande 't er wel eens. Onder deze kinderen was een kleine, zwakke jongen, die dikwijls ziek was. Deze jongen was ik.

Nu moest de weduwe het „meestershuis" verlaten en had alzoo geen tehuis meer. Het geringe pensioen dat zij ontving, was niet toereikende om al de kinderen te kunnen voeden en onderhouden; en zoo begon deze moeder te naaien. Bijna dag en nacht

was zij in de weer, opdat zij met hare kinderen van gebrek verschoond mochten blijven en — kon het — dat de kinderen toch goed onderwijs zouden krijgen. Ja, in haar groote liede en opoffering kon zij het tot hare onuitsprekelijke blijdschap zoo ver brengen, dat zij haren zwakken, ziekelijken jongen kon laten studeren.

Deze vlijtige, opofferende vrouw was mijne Moeder, en met de grootste liefde en hoogachting bewaar ik haren vingerhoed, als een gedachtenis, mij dierbaar boven alles wat haar heeft toebehoord. Hij getuigt en spreekt tot mij van haar liefde en opoffering voor mij en mijne broeders en zusters. En daarom is deze vingerhoed mij zoo dierbaar; ja als een heiligdom, en zou ik hem niet willen ruilen voor den grootsten schat der wereld. Nooit heb ik mijne moeder kunnen vergelden, wat zij aan mij heeft gedaan, want juist toen ik zoo ver was gekomen dat ik haar eenig goed had kunnen doen, stierf zij."

De koning was zeer geroerd en aangedaan bij dit verhaal van den ouden, edelen professor. Een oogenblik heerschte er een diepe stilte in het vertrek, daarna zeide de koning: „Ik heb altijd zeer veel hoogachting voor u gevoeld, Professor, maar nu heb ik u lief gekregen."

Asaa.

A. B.

*) Overgenomen uit De Boodschapper.

WEST-INDIË.

De kaart van Suriname in verband met landuitgifte.

Onder dit hoofd lezen we in *Onze West* o.a. het volgende:

„Men heeft dus, hoe onaangenaam het zij, het feit onder de oogen te zien, dat er vooreerst geen kans is, een kaart van de kolonie te verkrijgen waarop men volledig staat kan maken.

Doch dan klemt te meer de grief, door ons meermalen geuit en toegelicht, dat het systeem van uitgifte niet deugt, omdat het niet aanpast aan bestaande toestanden.

Het hier geldend systeem van uitgifte kan voldoen in landen als Nederland, waar de geheele oppervlakte door nauwkeurige driehoeksmeting is vastgesteld.

Als men echter, zooals in Suriname, te doen heeft met een woest achterland, waarvan de kaart grootendeels berust op vluchtige verkenning en puur phantasie, dan moet het tot de onmogelijkste verwickelingen leiden, indien de uitgifte geschiedt volgens een legger, waarop in keurige ruitjes de percelen worden afgeteekend, alsof de ligging tot in details nauwkeurig was bepaald. En als dan bovendien vaak op onoordeelkundige wijze uitgangspunten voor metingen worden aangewezen (door punten te kiezen, waarvan de ligging zeer onzeker is) dan wordt de anachronistische toestand, waarvan de belanghebbenden thans de nadeelen ondervinden, verklaarbaar.

Het is o.i. mogelijk een systeem van uitgifte te vinden, hetwelk zich meer aanpast aan onze toestanden.

Indien men de kaart door parallellen verdeelt, uitgaande van bekende kreekmondingen en andere vaste punten, zou bepaald kunnen worden, dat als regel alleen concessieën tusschen deze parallellen worden uitgegeven, met dien verstande dat de noord- en de zuidgrens der concessie steeds een paralel moet zijn. De ruimte tusschen twee parallellen wordt in denkbeeldige vakken verdeeld en genummerd, stel voor goudconcessieën op 200 H.A. en voor balata op 5000 H.A. De aanvrager bepaalt nu welk vak hij wenscht te hebben.

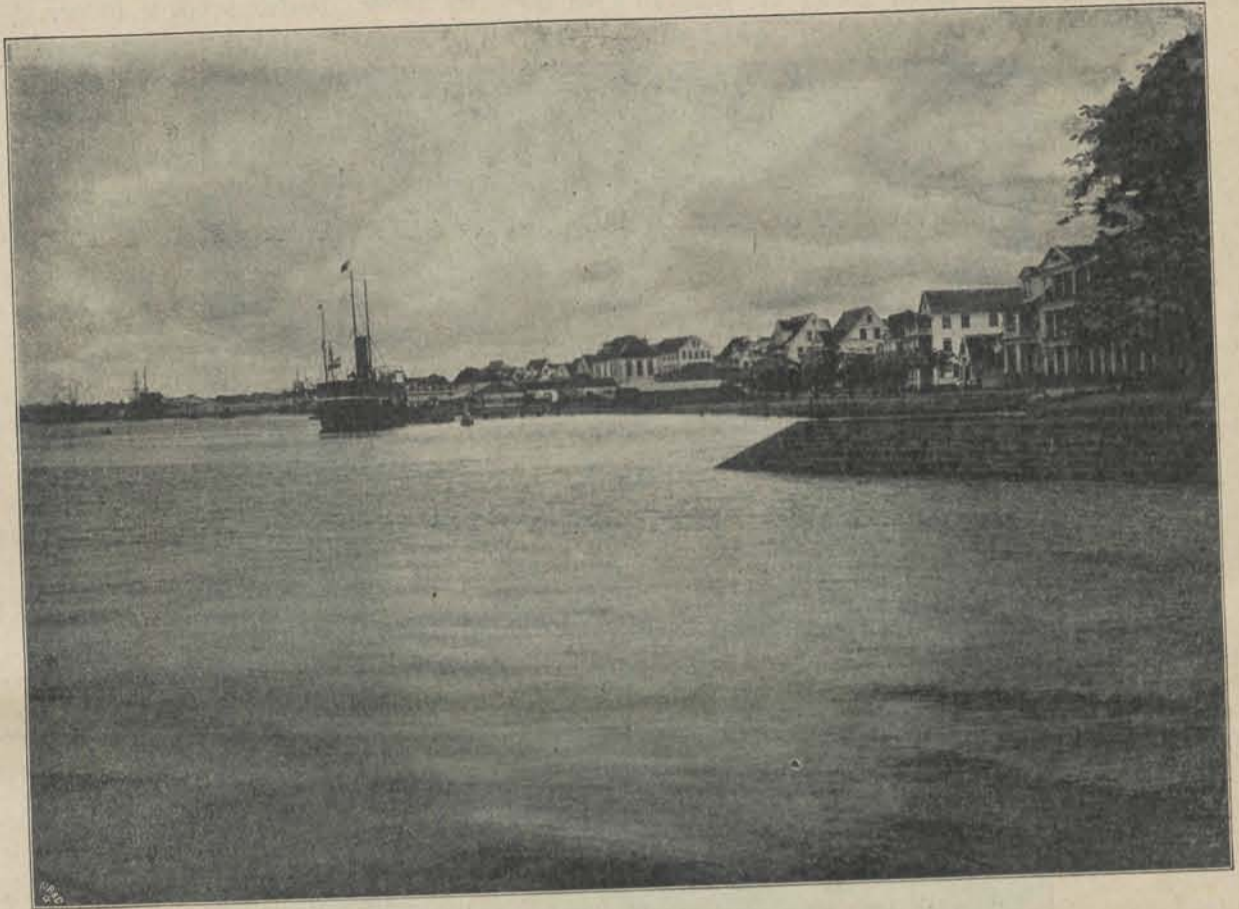
Het voordeel van dit systeem is, dat in 't midden wordt gelaten wat de juiste afstand is tusschen twee parallellen. Dit is noodig in verband met de mindere betrouwbaarheid der kaart. De lengte en breedte der concessie worden niet (zooals thans de praktijk is) bepaald volgens den legger ten domeinkantore, doch volgens den werkelijken afstand tusschen de parallellen, die bij meting der concessie blijkt.

Ook de bewering van het Bestuur, dat steeds zoveel mogelijk overleg wordt gepleegd met belanghebbenden omtrent de bepaling der uitgangspunten, en aan hun wanschen tegemoet gekomen, valt veel af te dingen. Daarop komen wij bij gelegenheid wel eens terug.

sche doeleinden op de Philippijnen verboden, maar het gebruik van het heulsap schijnt er toch nog zeer in zwang te wezen, daar het opium er op groote schaal wordt binnengesmokkeld.

In het begin der vorige maand kwam de politie te Manilla eene groote smokkelbende op het spoor,

Gezicht op de Reede te Paramaribo.

Daar wij in dit nummer toch ook gaarne een paar kiekjes wilden geven van onze over het algemeen veel te weinig bekende West-Indische koloniën, klopten wij daarvoor bij de redactie van *Neerlandia* aan, en niet te vergeefs. De beide gezichten van Paramaribo zullen zullen bij de in Suriname gewoond hebbenden onder onze lezers zeker menige oude herinnering wakker roepen. Mogen deze afbeeldingen bij hen, die er niet bekend zijn, de lust opwekken om wat meer te weten van dit in menig opzicht zoo veelbelovend land.

en het gebruik van opium anders dan voor mediewaartoe ook Amerikaansche handelaren behoorden. Er werd eene hoeveelheid opium ter waarde van omstreeks 3000 pesas aangehaald in eene factuur machinerieën, die voor een mijnbouwmaatschappij was aangebracht.

Ook te Cebu en Ilo-Ilo hadden belangrijke aanhalingen plaats, en blijkbaar waren deze fortuintjes niet de eerste, welke door de betrokkenen werden gesmokkeld.

Een verbod op een bestaand gebruik is gemakkelijk uit te vaardigen, maar blijkbaar niet zoo gemakkelijk te handhaven.

Post- en Telefoonkantoor te Paramaribo.

Ziehier vluchtig aangestipt in welke richting o.i. de oplossing behoort te worden gezocht. Uitwerking in details laten wij aan meer bevoegden over. De voordeelen van dit systeem, hetwelk wij meenen dat in Demerara wordt gevolgd, liggen voor de hand.

De gelegenheid ontbreekt ons om thans nader op het onderwerp domeinzaken in te gaan. Uit het voorgaande zal men echter reeds hebben begrepen, dat wij het compliment, hetwelk het Bestuur zichzelf afsteekt (als zoude het ter zake „bij voortdurende diligent” zijn geweest) zeer beslist wraken.

Wat de Kolonie Curaçao betreft, moeten wij voor heden volstaan met de afbeelding der vier bekwame hoedenvlechtsters (zie volgende bladzijde), die zich op de Middenstandstentoonstelling te Amsterdam zoo verdienstelijk hebben gemaakt.

Van Vreemde Koloniën.

Opium op de Philippijnen.

Sedert 1 Maart van het vorige jaar is de invoer

Vriendelijke Uitnodiging

aan alle lezers, die nog geen lid van „Oost en West” zijn, zich bij onze vereeniging aan te sluiten en aan alle leden in het bijzonder dit nummer van ons orgaan te willen benutten tot het winnen van leden onder hunne kennissen of zoo mogelijk het hoofdbestuur te verblijden met een kleine verhooging der contributie, ten bate van het Koloniaal Weekblad, opdat dit verbeterd, uitgebreid en nu en dan geïllustreerd zou kunnen worden.

Dit uit te knippen en ingevuld zenden aan het Hoofdbestuur, adres: Heulstraat 17, den Haag.

Nederlandsche Vereeniging „OOST EN WEST”

De ondergeteekende
 wonende te
 als lid, donateur *) voor f per jaar.
 den 190

Handtekening:
 Straat of gracht:

*) Uitschrijven wat niet gewenscht wordt.

Tentoonstellingen.

Tentoonstellingen zijn tegenwoordig zoowel in Europa als in Indië aan de orde van den dag. Ook deze kunnen een machtig middel zijn om door meerdere bekendmaking toenadering te bevorderen tusschen moederland en koloniën.

Dit zal zeker ook ondervonden zijn door de meisjes hoedenvlechtsters, die dezen zomer uit Curaçao

dan ook gereedelijker besloten worden. Daarom willen wij u bij deze opwekken om zooveel mogelijk inzendingen te sturen naar de huisvlijtentoonstelling, die hier in den Haag gehouden zal worden van 15 Juli tot 15 September 1910, en waarbij ook een rubriek „Huisvlijtproducten uit de Koloniën” zal zijn. Volgens het dezer dagen uitgegeven programma heeft deze tentoonstelling ten doel: ten eerste, daadwerkelijk te toonen de op-

wat zij kunnen maken — dan maar te adresseeren hebben aan den Raad van Beheer van Boeatan, Heulstraat 19, den Haag. Deze zal zorgen, dat alles op de tentoonstelling goed tot zijn recht komt en later behoorlijk teruggesonden of desverlangd verkocht wordt tegen den door inzender aangegeven prijs. Ook is Mevr. N. van Zuijlen-Tromp, presidente van dien Raad, volgaarne bereid gewenschte inlichtingen te geven aan alle inzenders uit Ned.-Indië.

Hoedenvlechtsters van Curaçao op de Middenstandstentoonstelling te Amsterdam.

gekomen zijn om op de Middenstandstentoonstelling te Amsterdam haar kunsthandwerk, al doende, te vertoonen en heel wat bewondering opwekten!

En zij zullen zeker met een aangename herinnering aan Holland naar hun land teruggegaan zijn, zij hebben 't hier in alle deelen goed gehad onder de hoede van den heer Charlouis (zittend links op de afbeelding), die voor haar belangen was te onder de deskundige voorlichting van de heer

voedende en sociale kracht van huisvlijt, onder welke voortbrengselen alleen wordt verstaan datgene, wat door lieden, die reeds op andere wijze een middel hebben om in hun voornaamste levensonderhoud te voorzien, wordt gemaakt met het doel hun vrijen tijd ernstig en aangenaam, ook voordeelig, te besteden;

ten tweede, te laten zien de groote ontwikkeling die de huisvlijt in Nederland en zijne koloniën reeds

Oost- en West-Indisch literatuur-overzicht.

Weekblad voor Indië. No. 18.

Gaven de Ind. dagbladen reeds verslagen van De plechtige opening van de Opleidingsschool voor Inlandsche rechtskundigen te Batavia, thans bevat ook het Weekblad voor Indië een geïllustreerd artikel over die belangrijke gebeurtenis, welke door den Gouv.-Generaal in persoon werd bijgewoond. Men weet, dat voor de eerste maal voor de studie der rechtswetenschap zijn aangewezen een zeventienal jongelieden, gesproken uit de voornaamste inlandsche familiën op Java.

Voorts brengt dit Nr. bij het goed geslaagd portret van den nieuwen legercommandant in Indië, generaal P. C. van der Willigen, een korte waardeerende bibliographie, waarin o.m. gezegd wordt: „Op een veelbewogen, roemrijk veld van werkzaamheid kan de heer Van der Willigen, nu tot de hoogste waardigheid van zijn loopbaan gekomen, terugblikken. Van hem kan gezegd worden, dat hij nagenoeg gansch Indië doorkruist heeft.”

Jonkhr. Graafland (Creusesol) houdt een prettig geschreven betoog over de wenschelijkheid, om ook in Indië van den politie-hond partij te trekken. Wat bezitten, vraagt de schr., de controleur op een buitenpost, de planter op den goenoeng, de mijn-ingenieur ergens op exploratie in de wildernis, ter beveiliging hunner persoonlijkheid? „De controleur niets dan een stuk of wat parodieën op politieagentfiguren, in de wandeling oppas genoemd. De planter, de ingenieur daarentegen is op genade of ongenade overgeleverd aan een kedjineman, een djaga, of, in de tabakstreek van Sumatra, een sikh, wel een decoratieve gestalte, maar nu niet juist de vleeschelijke uitbeelding van persoonlijke moed.” De vraag doet zich daarbij voor, welke hond in Indië de uitverkorene zou wezen tot het nemen van een noodige proef voor de opleiding tot politiehond.

Theesalon van BOEATAN, Heulstraat 19, Den Haag.

Kijkje in het Tentoonstellings- en Verkooplocaal, Heulstraat 19, Den Haag.

Thee met Ind. Gebak van 3—6 n.m. (alle dagen behalve des Zondags).

Meeuwzen, die, zooals ook hier te zien is, dikwijls in haar midden was om verschillende aanwijzingen te geven, hoe voor de Europeesche markt gewerkt zou moeten worden met blijvend succes ook voor de handige vlechtsters.

Voor de tentoonstelling te Brussel in 1910 zullen waarschijnlijk ook kunstnijveren uit Ned. Oost-Indië overkomen.

Aan het heen en weder reizen van dergelijke personen, hoe nuttig ook het verblijf in den vreemde voor hen dikwijls moge wezen zijn natuurlijk altijd bezwaren verbonden; het zenden van voorwerpen naar tentoonstellingen gaat veel gemakkelijker, daartoe kan

heeft bereikt, daardoor onderlinge leering te kweeken en den lust voor dezen arbeid te doen ontstaan, waar hij nog ontbrak of wel niet voldoende aanwezig was.

En waar nu in „tropisch Nederland” de huisvlijt in menig opzicht op zulk een hoogen trap staat, zoowel uit een praktisch als uit een artistiek oogpunt, daar hopen wij, dat op deze tentoonstelling daarvan de duidelijke bewijzen aanwezig zullen zijn. Gaarne zal Boeatan hiertoe naar vermogen medewerken, ook door desgewenscht als vertegenwoordigster op te treden van de inzenders uit Ned. Oost- en West-Indië, die hun werk — liefst het allerbeste

Waarop de schr. zegt: de gladakhond — doch niet de eerste de beste.” Welke exemplaren dan wel geschikt zijn, zullen we in een volgend Nr. vernemen.

Over Boeatan een artikel van den heer J. J. Meyer, den gep. assistent-resident, die voorzeker niet behoort tot diegenen, van wie het lijkt „of zij, met het afleggen van de gouden of zilveren pet, hunne energie hebben verloren, en zij zonder Staats- en Bijbladen niet meer in staat zijn iets uit te voeren.”

Wij kunnen ons niet voorstellen, dat er nog lezers van dit blad zullen zijn, die niet volkomen met het streven van Boeatan bekend zijn, zoodat het overbodig schijnt te dezer plaatse een uittreksel van

dit geïllustreerde opstel te geven; niettemin vestigen we er gaarne de aandacht op.

Ten slotte zij vermeld een bijdrage van Madjoe, getiteld: De verovering van de Allahstellingen op 13 Maart 1907, waarbij de bekende Poang Tikoe, een der hardnekkigste leiders van het daadwerkelijk verzet in Midden-Celebes, zijn laatste troef uitspeelde, doch het onderspit moest delven ten slotte.

Indisch Militair Tijdschrift.

No. 8 van den loopenden jaargang, de eerste aflevering onder redactie van kapitein H. J. D. de Fremery, die den vorigen redacteur, kapt. Kooy, opvolgde, opent met eene bijdrage over: De aanvulling en het voltallig houden van het Europeesche element in ons Koloniaal leger, door K. a., naar aanleiding eener lezing over dit onderwerp in de Indische Krijgskundige Vereeniging. K. a. is het met den inleider in genoemde Vereeniging eens, dat het koloniale leger voortdurende aanvulling behoeft, doch verwacht van diens voorstel: van het contingent lotelingen in Holland jaarlijks minstens 8500 man voor den dienst in Indië (met een verblijf aldaar van 18 maanden), te bestemmen niet veel, omdat de volksvertegenwoordiging wel nooit genegen zal zijn voor dergelijke maatregel hare toestemming te geven. „Met de strooming, welke tegenwoordig in Nederland heerscht, om den eersten oefeningstijd te verminderen, zal ook die tegenstand moeielijk te overwinnen zijn, een tegenstand, die voornamelijk schuilt in den tegenzin van het volk in alles, wat met het militaire samenhangt, omdat orde, tucht en regel hierbij op den voorgrond staan, en het grootste gedeelte daarvan afkeerig is.

Gezien deze ongunstige uitspraak, lijkt het toch eenigszins verwonderlijk, dat K. a. de gewilde versterking niettemin verwacht van een wettelijken en bestaanden maatregel, waarbij is bepaald, dat militairen voor twee jaar naar Indië kunnen worden gedetacheerd. Hij zegt nl.: Geregeld de aanvulling van het Nederlandsche contingent zal o. m. gezocht moeten worden in eene ruimere bekendmaking en eene aanmoediging tot voortdurende toepassing van het K. B. tot detachering van militieplichtigen, die, eenmaal aangewezen, ook ten spoedigste hunne bestemming moeten kunnen volgen desgewenscht. Daartoe dient met het detachementenstelsel van 40, 50, ja. soms 100 man te worden gebroken. Een individueele uitzending zal bovendien, berekent schr., een groote bezuiniging voor den lande tengevolge hebben. Immers behoeft in dit geval niet niet meer worden uitgekeerd aan gezagvoerders en dokters, die detachementen naar Indië overvoeren, eene gratificatie van respectievelijk 5 en 3 gulden per levend overgebracht hoofd! Bovendien, als het reparerende militairen geldt, worden die gratificatiën niet toegekend; bij dezen komen dikwerf zware ziekten voor, waar de dokters hun handen vol aan hebben, en voor die diensten worden zij niet extra beloond, doch wel genieten zij toelagen voor een kernegezond detachement.

Maar om tot de kern der zaak terug te keeren. Dat genoemd K. B. geeft als 't ware de brug aan,

volgens schr., voor vele Nederlanders — die niet spoedig te bewegen zijn tot gaan buitenslands — om eens een kijkje in onze Oost te gaan nemen. Het voortdurend aanmoedigen van die gelegenheid ligt z. i. geheel op den weg der Regeering. „Voor al sinds de persoonlijke dienstplicht is ingevoerd, en er dus ook andere elementen bij de militie zijn en worden ingedeeld, kan het gebruik maken van die gelegenheid niet anders dan ten goede komen aan het wekken van belangstelling voor onze koloniën.”

Hetgeen wij vreezen is, dat de denkbeelden van K. a., hoe goed ook bedoeld, zullen blijven afstuiten op het groote bezwaar: de doorsnee-Nederlandse voelt bedroevend weinig voor het militarisme in 't algemeen en voor den „koloniaal” in 't bijzonder en zijn het inzonderheid o. i. die „andere elementen bij de militie”, welke onder geen voorwendsel te bewegen zullen zijn hun verplichten militie-dienst als „koloniaal” te vervullen, buitengewone omstandigheden daargelaten.

Van de overige bijdragen, die dit Nr. van het Ind. Mil. Tijdschr. bevat, worden genoemd: De verovering der Allahstellingen, door E. v. B. — Ee-nige beschouwingen over de strategie der Duitschers in hun oorlog tegen de Herero's (vervolg), door H. Kerremans. — Losse schetsen uit het leven te Velde (vervolg), door Verschuur. — Pionier- of genie-officieren, door Grader. — Krijgsgeschiedenis. Enkele patrouilles in Pedir, Alaslanden en Celebes, door B. G. C. — Over het gebruik van honden bij het leger, door W. A. Penard (merkwaardig, dat ook deze schrijver van oordeel is, dat „vooral onze geliefde kampong-gladakker uitstekend materiaal” oplevert, „dat bij ernstige, systematisch doorgezette

dressuur minstens even goede uitkomsten zal opleveren als in Holland de Ulmer-dog en de Schotsche herdershond”). — Vermindering administratief werk, door Een Compagnies-commandant. — Nachtgevechten. Lessen van de Japanners. — Van vreemde legers. Enz.

De Amsterdamer.

Het jongste Nr. van de Groene brengt het slot van des heeren H. N. ter Veen's opstel over de Economische beteekenis van de suiker-cultuur en -industrie voor den Javaan. Het slot zijner beschouwing, dat moeielijk als de conclusie is op te merken, luidt voorzichtiglijk: „Het is duidelijk, dat de vraag, of de suikerindustrie voordelig, dan wel nadeelig is voor den Javaan, niet met een eenvoudig ja of neen valt te beantwoorden, omdat deze industrie zooveel factoren, die het economische leven van den inlander bepalen, beïnvloedt, hier in gunstigen, daar in ongunstigen zin, dat het geven van zo'n bepaald antwoord het gevolg is van een vooruit gevestigde meening; alles is bezien door die meening-bril: donker of licht. Vraagt men echter, of de industrie meer voordeel aan de inlanders zou kunnen opleveren, ook zonder belangrijke schade voor de industrie, dan is het antwoord stellig bevestigend. Maar dan was in de eerste plaats noodig het aanbrengen van betere economische begrippen bij den Javaan, dan moest hij dus beter worden onderwezen en bovendien door wetgeving in eene sterkere positie worden gesteld tegenover den Europeeschen kapitalist, het Europeesche intellect.”

De Indische Mercur. No. 38.

Inhoud: De gevaren van de koffiebladziekte, door Dr. K. W. van Gorkom. — Van Looy's Handelskaarten met tekst. No. 2 West-Indië, door Prof. J. F. Niermeijer. — De Koninklijke Paketvaart Maatschappij en andere stoomvaartdiensten in Ned.-Indië (Koloniaal Verslag). — Overeenkomst der Regeering met de Naamlooze Vennootschap Zeehaven en Kolonstation „Sabang.” — Het 25-jarig jubileum van den heer P. van Leersum, directeur der Gouvernements kina-onderneming. — De raming van den Sumatra-tabaksoogst 1909. — Het verbruik van buitenlandsche tabak in de Vereenigde Staten van Noord-Amerika over het fiscale jaar 1908/9. — Kultuurberichten. — Kleine mededeelingen. — Financieele berichten en verslagen, benevens de overige wekelijkse rubrieken.

Tijdschrift van het Kon. Ned. Aardr. Genootschap.

De nieuwe afl. van dit tijdschr. bevat als gewoonlijk een groot aantal bijdragen met betrekking op Ned.-Indië. Zij opent met een artikel over de Staatkundige indeeling van Nederlandsch-Indië, met kaart, aanwijzende de standplaatsen der Europeesche ambtenaren bij het Binnenlandsch Bestuur, die ook als Bijlage aan het jongste Koloniaal Verslag is toegevoegd. Schreef Prof. J. de Louter in zijn bekende handleiding tot de kennis van het staats- en administratief recht van Ned.-Indië de volgende onderscheiding van ons gebied in den Indischen Archipel voor: a. gebied onder rechtstreeksch bestuur; b. gebied, waar het zelfbestuur onder zekere voorwaarden is gelaten aan de inlandsche vorsten en volkeren; c. gebied, bewoond door stammen, waarmede geene bepaalde rechtsbetrekkingen zijn aangeknoopt, doch die desniettemin als onderdanen worden beschouwd en bij voorkomende gelegenheden behandeld, thans — leeren wij uit bovengenoemd artikel — is aan dezen ingewikkelde toestand een einde gemaakt („al is hier en daar wat op nog te sluiten overeenkomsten van een bepaalde soort met sommige zelfbesturen vooruitgelopen, bijv. in Atjeh, Midden-Celebes en Timor”) en bestaat het grondgebied van Nederlandsch-Indië eenvoudig uit a. gebied onder rechtstreeksch bestuur en b. gebied met meer of minder beperkt zelfbestuur.

Over de Oostkust van Noord-Halmahera schrijft vervolgens de 1e luitenant G. J. J. de Jongh een artikel (met kaart), dat inderdaad een belangrijke aanvulling onzer kennis van dit Moluksche eiland mag worden geheeten. Bovendien gaf de schrijver zich de moeite aan het slot van zijn artikel een opgave te geven van de belangrijkste bronnen, die over Halmahera kunnen worden geraadpleegd.

Dat de heer Rouffaer, die, gelijk men weet, thans een studiereis door Indië maakt — om met den redacteur van het tijdschrift te spreken — „zijn tijd niet grootendeels in een „luierstoel” doorbrengt. blijkt o. a. uit deze aflevering, waarin een tweetal bijdragen van zijn hand, nl. over de door hem opgedane indrukken bij een bezoek aan de topographische inrichting te Batavia, welke door hem hoogelijk wordt geprezen, en over De oude en de nieuwe monding der Sadang-rivier (Zuid-Celebes).

Voorts treffen wij de volgende minder of meer uitvoerige artikelen aan: Verwachting omtrent den regenval in West-Java, gedurende het 2e half jaar

1909. — Land en volk van Zuid Nieuw-Guinea, naar A. J. Gooszen. — Onderzoek van Centraal-Celebes, door E. C. Abendanon (vervolg). — Gouvernements-exploratie van Zuid Nieuw-Guinea (vervolg). — Bagan Api-Api, het groote visschersdorp op Sumatra. — Administratieve indeeling van Portugeesch Timor. — Een Engelsch reiziger in Ned. Nieuw-Guinea. — Berichten omtrent vreemde onderzoekers in onze koloniën.

Ten slotte doet de redactie eenige mededeelingen over verschillende, in gang zijnde, Nederlandsche ondervoekingstochten in onze koloniën, te weten die van den heer Rouffaer, (met ethnologische doeleinden), Abendanon (onderzoek van Centraal-Celebes) en Lorentz, wiens expeditie ten doel heeft te onderzoeken of het Sneeuwgebergte (op Nieuw-Guinea), gelegen op pl. m. 40 K.M. hemelsbreedte achter het thans reeds verkende bergland, te bereiken dan wel tot hoever het te benaderen is.” Met spanning — zegt de Redactie — „zien wij berichten tegemoet, omtrent hare resultaten. Moge het aan deze Hollanders gelukken om het eerst het Sneeuwgebergte van ons Nieuw-Guinea te bereiken, mogen Hollanders dit — desnoods later — het eerst beklimmen! En mogen het dan ook landgenooten zijn, die het eerst den, zoo verlangden, doorsteek maken van de noord- naar de Zuidkust in ons gebied; liefst langs de Mamberamo, van uit de noordkust!”

Bij het lezen van deze ontboezeming denken wij onwillekeurig aan de enthousiaste artikelen van den heer Rouffaer — weinige maanden geleden nog Redacteur van het tijdschrift — over dit onderwerp en waarin deze het zoozeer toejuichte, dat ook de bekende Deensche Noordpoolreiziger E. Mikkelsen zijn krachten op het Sneeuwgebergte zou beproeven. Zijn de plannen van dien onderzoekersreiziger in dui-gene gevallen, vragen wij? maar om welke reden is er in het Tijdschr. Kon. Aardr. Gen., dat zich zoozeer voor hem interesseerde, dan met geen enkel woord melding van gemaakt? De heer Mikkelsen vertoefde zelfs — nu ruim een half jaar geleden — eenigen tijd in Holland, teneinde zich met onze taal vertrouwd te maken; wel een bewijs, o. i., dat zijn plannen ernstig mochten worden genoemd.

Vervolg opgave van bladen, tijdschriften enz., welke nieuw ter lezing zijn gelegd in de Leeszaal Heulstraat 17, Den Haag, die dagelijks, Zon- en Feestdagen uitgezonderd, geopend is van 10 uur voor- tot 6 uur nam.

De Javabode t/m 1 Sept. '09.
De Locomotief t/m 1 Sept. '09.
De Sumatrapost t/m 1 Sept. '09.
De Sumatrapost t/m 1 Sept. '09.
Het Soer. Handelsblad t/m 31 Aug. '09.
De Javasche Courant Nos. 68 en 69.
Bandera Wolanda No. 38.
Ned.-Ind. Effectenblad No. 34.
Ind. Mercur, Extranummer 27 Sept. '09.
Indische Mercur No. 39.
De Banier No. 34 en 35.
Handelsberichten v/h Min. v. Landb. No. 132.
Kort Verslag der Verg. 2e Kamer S.-G.
Passagierslijst van het stoomschip „Prins Willem V”, gezagvoerder J. C. Metus, van West-Indië naar Amsterdam.
L. C. Leefmans; L. J. Bueno de Mesquita; Mevr. L. van de Winkel—Hees en kind; *H. Petersen; J. Bos.
* te Havre ontscheept.

Officiële Berichten.

Uit de Javasche Courant van 27 Aug. 1909. No. 68.

Benoemingen enz.

Civiel Departement.

Verleend: een jaar verlof naar Europa aan den leeraar H. J. N. de Kat en Dr. M. J. van der Meer, en den onderwijzer A. Gerla.

Benoemd: tot resident van Benkoelen O. L. Helfrich; tot raadsheer in het Hooggerechtshof Mr. J. W. C. Cordes en Mr. A. J. A. Kolkman; tot onderwijzeres 1e kl. Mej. S. C. van Leersum; tot 1en commies ter Alg. Secretarie J. Th. A. Westhoff; tot 3en commies bij het Dep. van Fin. H. Ch. N. van Kuijk; tot commies te Koeta Radja J. P. Lapré; tot houtvester J. G. Nirschl en V. L. Hacker.

Aangewezen: als candidaat-Indisch ambtenaar L. Vogler, N. A. Ch. A. M. Buno Heslinga, N. W. van Hartingsveldt, A. Engers, A. A. F. Vogelpoel en W. A. van der Capellen.

Gesteld: ter beschikking van den Alg. Secretaris Mr. W. C. I. A. van Everdingen.

Benoemd: tot path van het regentschap Koenig-an, Raden Bratadisastra.

Ingetrokken: de overplaatsing van den contr. W. C. Thieme.

Geplaatst: in de res. Besoeki de contr. H. G. Ch. L. de la Parra; in de residentie Pekalongan D. Radersma.

Militair Departement.

Verleend: één jaar verlof naar Europa aan den kapitein-kwartiermeester L. J. R. Prins.

Belast: met de waarneming der betrekking van 3en commies W. Witmond.

Ingedeeld: bij het Hoofdbureau van den generaal staf de kapitein der art. G. L. J. Hoie.

Overgeplaatst: naar Atjeh de off. van gezondh., Dr. J. S. P. Moltzer; naar Batjoe-Biroe de id. W. P. L. van Ouwerkerk; naar Tjimahi de id. J. A. van Dijk.

Lijst van aangekomen en vertrokken Passagiers uit en naar de Indiën.

Passagiers van het stoomschip „Goentoer”, gezagvoerder M. van der Putte, van Rotterdam naar Nederlandsch-Indië.

Te Rotterdam hebben zich ingescheept: J. J. van der Bie; P. H. Wijnshier; H. van der Mooren; Mevrouw W. C. J. Pape—Risma; W. de Jongh Dzn. met echtgenoot en dochter; Mevrouw J. G. S. van Kappen; Mevrouw J. C. W. van Kappen; G. A. Blits met echtgenoot en 2 kinderen; Mevrouw A. W. Vouk; L. C. L. W. Ploth Blaamboer, en echtgenoot; Mevrouw J. F. van Wijngaarden—Jutink en 1 kind; A. B. J. W. Posno met echtgenoot en 5 kinderen; B. J. Swart met echtgenoot en 1 kind; K. A. van Schelven; P. de Jong met echtgenoot en 1 kind; Mevrouw W. Tuckermann; Mevrouw F. A. Taunay; D. A. de Boer; Mevrouw H. Jacobson—Cappel en 1 kind; G. R. J. Haentjens Dekker; Mevrouw H. W. van Hogeand; Mevrouw E. M. van As—van Zijl; Mevrouw M. M. Vermeer—Hilckes; J. J. van Doesburg; G. Bruins; Mevrouw J. A. Frölich; N. A. Hylkema met echtgenoot en 1 kind; Mevrouw M. Noordhoek Hegt; J. C. F. van Poeteren met echtgenoot en 1 kind; C. C. Woltering met echtgenoot en 1 kind; J. Smakman; C. J. van Rijssel; J. A. Laagland met echtgenoot en 2 kinderen; J. H. Smaetsc H. A. Thomassen; J. M. E. Meijer; Klein; Kuijpers; Simons; M. Trip; F. Prutz; Sernan, benevens een detachement suppletietroepen.

Naar Southampton: Mr. en ...rs. Hamilton Fulton; Mevrouw Haslinghuis.

Naar Lissabon: J. Tierno en echtgenoot.

Naar Marseille: Mevrouw Greven—Feith; Freule Greven; Jhr. C. J. Greven; Jhr. H. M. Greven; L. C. Schram; H. H. de Jongh; P. H. H. Boogaerts; R. P. Vos; Mevrouw Wed. C. Tuckermann—Bremer en dochter; J. Edelkoort; Jhr. G. A. J. van Spengler; Jonkvrouw C. J. H. van Spengler.

Te Southampton zullen zich inschepen: W. D. Ross; T. Taylor; Miss Miller.

Naar Lissabon: Mr. A. Silveira; ...r. V. Agaard.

Naar Tanger: Mevrouw d'Ouassan en zoon; Miss Keene; Miss Foster; Mevrouw Bar.sse van Heemstra; A. R. Arland; Miss A. M. Brugaud.

Naar Marseille: Bruce met echtgenoot en dochter; F. D. O. Maclagan; V. F. Wavish.

Te Marseille zullen zich inschepen: Mevrouw de Voogd; Mevrouw van der Bie met 2 kinderen; J. H. Kok en echtgenoot; A. P. E. den Hengst met echtgenoot; Jhr. W. K. Ph. Loekmann van Koningsveld en echtgenoot; Mevrouw L. Wolterbeek Muller; H. Vaal; L. Donkers; A. van Kalken; Mevrouw R. M. Engelhard; S. Ypes en echtgenoot; W. F. L. Boissevain en echtgenoot; J. Kaan met echtgenoot en 1 kind; Mevrouw H. G. van Thiel—Bilgen; A. G. Ferf; Mevrouw Wed. C. Anten—van der Mark en zoon; Mevrouw E. Pabst—Blijdenstein; J. L. Moens en echtgenoot; L. H. Spook; H. L. C. B. van Vleuten en echtgenoot; ...evrouw A. L. Evans—de Beus en dochter; J. H. Zijp en echtgenoot; Harry ter Kuile en echtgenoot; P. de Haan met echtgenoot en 1 kind; Mevrouw W. L. H. Wintershoven; L. van Rijkevorsel; B. Hagdorn; J. Oliver; A. J. C. Hoeflake; S. Vroman; Mevrouw Wed. J. Arnold; Mevrouw M. Maurer—Nijdam; J. W. Maurer; Mevrouw J. C. van Zwieten; J. J. van Medenbach de Rooij; H. van den Adel met echtgenoot en 3 kinderen; Mevrouw M. F. Hughan.

Naar Port-Saïd: Dr. H. M. Neeb met echtgenoot; L. van Heire; A. Spek; G. Spek.

Levensverzek. Mij. Arnhem.

Maatsch. Kap. Eén millioen gulden (volteekend).

Bijkantoor te 's-Gravenhage: Kettingstraat 23,

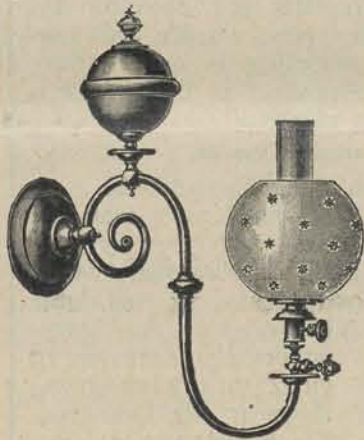
Directeur W. J. FONTEIN.

Bijkantoor te Batavia: Kali Besar,

Directeur J. WILDEMAN.

VACANT

Over de werking van Gasoline-Lampen.

Een der voornaamste wenschen van naar de tropen terugkeerende Europeesche verlofgangers is zich te kunnen voorzien van kunstlichtbronnen, die het prachtige Europeesche kunstlicht zooveel mogelijk nabij komen. Is in Indie, tenminste op Java, het Europeesche comfort in vele opzichten verkregen, de toestand is daar nog niet zoo als hier in Holland, waar de meeste plaatsen gasfabrieken, ja zelfs velen centrales hebben, voor de levering van electrisch licht. Wel heeft men op de hoofdplaatsen electrisch licht en is men soms door nabijheid van fabrieken in staat electrisch licht te verkrijgen. De overgrootste meerderheid echter moet zich des avonds behelpen met petroleum licht, dat in de meeste opzichten geen vergelijking kan doorstaan met het schitterende Europeesche gasgloeilicht. In de laatste jaren is hierin echter een verandering gekomen. De uitvinding van de GASOLINE-LAMPEN stelt ook hen, die niet in de nabijheid van gasfabrieken wonen in de gelegenheid zich van kunstlicht te voorzien, dat in lichtsterkte het Europeesch gasgloeilicht geheel nabij komt.

Wij laten hieronder een korte omschrijving volgen van de werking van deze lampen. In het algemeen bevindt zich boven aan een gasoline-lamp een koperen of bronzen reservoir, welk reservoir men op bovenstaande gravure zeer duidelijk ziet voorgesteld. Dit reservoir wordt gevuld met „gasoline”, een lichte benzine. Deze gasoline wordt uit het reservoir door een pijp eerst benedenwaarts gevoerd en daarna door een kromming opwaarts. Het reservoir wordt zoo hoog mogelijk gesteld om voldoende opwaartschen druk te verkrijgen. Onmiddellijk na de opwaartsche kromming bevindt zich aan de pijp een kraan, die door meer of mindere uitschroefing den toevoer der gasoline regelt. Meestentijds wordt deze kraan opengelaten en alleen gesloten, wanneer men de bovenlamp met brander, ter schoonmaking, afneemt. Na deze kraan gepasseerd te zijn komt de gasoline in een buis, waarin zich een katoenen pit bevindt, die tweeerlei doel heeft, ten eerste om de gasoline te reinigen, ten tweede om den te sterken opwaartschen druk eenigszins te remmen. Is de gasoline ook deze buis gepasseerd, dan komt zij vervolgens weer aan een kraan, die overeenkomt met de gewone gaskraan aan onze gaslampen. Is deze open, dan verleent zij de gasoline toegang tot een reservoir, dat slechts van boven een zeer nauwe opening heeft, zoodat dus de gasoline met een fijne straal opwaarts spuit in een ander (het laatste) reservoir. Dit reservoir, benevens een daarop gesteld ijzeren staafje, is vooraf door spiritusverbranding verwarmd, zoodat de gasoline tot benzinedamp overgaat en als zoodanig, evenals in onze gasgloeilicht branders, door fijne gaatjes ontsnapt, zich met lucht vermengt en een uitstekend brandbaar gas vormt. Een volgende keer zullen wij U een doorsnee-teekening doen aanschouwen van zulk een gasoline brander.

Gasoline lampen zijn in allerlei vormen verkrijgbaar bij de

Agentuur en Handel Maatschappij

voorheen VAN WELY en MORET.

Bazarstraat 50 's-Gravenhage. — Willemskade Soerabaya.

Bezoekt de showrooms dier Maatschappij, waar gij verschillende modellen tentoongesteld ziet, benevens een model gasolinelamp, die op een ander principe berust en die wij U een andermaal zullen beschrijven.

N.V. Electr. Drukkerij „LUCTOR ET EMERGO“

Amalia v. Solmsstr. 2-4. Den Haag. Telefoon Interc. No. 4424

DRUKWERKEN op elk gebied.

Gouden Medaille.

Paris 1900

Internationale Tentoonstelling

Haargroeimiddelen

merk „CRINOFLOOR”

zijn de middelen waarvan men het succes kan verwachten. Men vraagt overtuiging daarvan aan, de vele attesten herstellende, welke gaarne op aanvraag thuis worden gezonden. Mondeling of schriftelijk ADVIES KOSTELOOS.

C. ROMELIJN, Haarkundige, Spui 25, Den Haag.

Eenig eigenaar.

CONDITIE BILLIJK. - NAMAAK VERBODEN.

Succes bijna altijd zeker.

VACANT.